

HRVATSKI *glasnik*

Godina XXV, broj 22

4. lipnja 2015.

cijena 200 Ft



Foto: Timea Horvat

11. stranica

Otvorena obnovljena moderna čuvarnica u Koljnofu



Racki Duhovi

6. stranica



„Kraljice“ u HOŠIG-u

10. stranica



Lukoviško okupljanje

12. stranica

Komentar

Kultura ovdašnjih narodnosti

Prije mjesec dana na Mađarskoj televiziji emitiran je program Dan kultura narodnosti. Program je osmisila javna televizija, s namjerom da većinsko stanovništvo bolje upozna povijest, kulturu i život 13 priznatih narodnosnih skupina u Mađarskoj, među kojima je i naša hrvatska narodnosna zajednica. Zamisao je bila izvrsna, no je li program odista postigao ono što mu je bila namjera, o tome gledatelji sigurno imaju različito mišljenje. S jednog su stajališta gledali pripadnici većinskoga naroda, a s drugoga oni koji su pripadnici određene narodnosne skupine. Naravno, ja spadam u onu drugu, pa kao pripadnica narodnosne zajednice očekivala sam nešto drugo, takve priloge, razgovore iz kojih većinski narod donekle upozna čime se bave narodnosne zajednice u Mađarskoj, kako žive, na koji način obogaćuju kulturu i druga područja svoje domovine, koliko truda trebaju uložiti da uspijevaju sačuvati svoj jezik, svoje vrijednosti u modernim tijekovima. Međutim, umjesto toga na ekranima sam uglavnom vidjela ono standardno, ono čime najčešće predstavljaju narodnosti, ono na što se podsjećaju gotovo svi pripadnici većinskog naroda kada čuju nešto o narodnostima, a to je narodna glazba, folklor, narodna nošnja i tradicionalna jela. Na cjelodnevnom programu Dana kultura narodnosti mijenjale su se slike velikih gozba, plesača, svirača, kao da bi narodnosti samo to radile. Kadrovi su se s jednog mjesta na drugo mijenjali tako brzo da oni koji nisu upućeni. nisu ni znali o kojim narodnostima je riječ. Očekivala sam razgovore s našim ljudima, tj. osobama koje su djelatne u narodnosnoj zajednici, da se predstavljaju umjetnici, književnici, intelektualci koji nisu zaboravili svoje korijene, svoj materinski jezik, te u svome svakodnevnom životu promiču jezik i kulturu svoje narodnosti. Predstavljene su poznate osobe koje su podrijetlom pripadnici neke narodnosti, ali većina im se posve odnarodila, asimilirala, ne govore svoj narodnosni jezik, i ne izjašnjavaju se pripadnikom određene narodnosti, potpuno su izgubili svoju nacionalnu samosvijest. Zar su oni pravi uzori? Za vanjskog promatrača (za čovjeka koji nije pripadnik neke narodnosti) to je bio jedan miks, smjesa s nekog tuluma, gdje su razne narodnosti obučene u nošnju, jedu, piju, pjevaju i plešu. Zar je samo to naša kultura? Pod kulturu spadaju i duhovna dobra (pismo, književnost, glazba, vjera...), zapravo kultura je sve ono što je čovjek ostvario, prihvatio kao vrijednosti: zakoni, moral, religija, književnost, običaji itd. Koliko je naših vrijednih osoba radilo na opstanku narodnosti, nisu predstavljene narodnosne ustanove, na koji način žele ostvariti narodnosti svoju kulturnu autonomiju itd. Glasila, mediji imaju velik utjecaj u društvu, uvelike služe povezivanju svijeta, a imaju veliku ulogu i u informiranju. Televizija kao elektroničko glasilo nosi najsazetije informacije koje su snažnije od bilo kojega drugog glasila, ona neposredno djeluje na čuvstva kao nijedno drugo glasilo, pa se samo nadati mogu da gledatelji „oni vanjski“ neće poistovjetiti kulturu narodnosti samo s gozbama i zabavama.

beta

Glasnikov tjedan



Sve je izglednije kako će trend povećanja sredstava iz državnoga proračuna za potrebe narodnosnih zajednica, ustanova i programe biti nastavljen i u proračunu za 2016. godinu.

Tako se ovih dana govori da će fond namijenjen narodnosnim civilnim udrugama u 2016. godini biti povećan za 820 milijuna forinti, a za djelovanje mjesnih narodnosnih samouprava bit će u odnosu na 2015. godinu više i do 784 milijuna forinti. Novi fond za ulaganja i obnovu

Matija Firtl poslanik grada Šoprona i okolice s liste Fidesz-KDNP, kazao je kako će u proračunu za sljedeću godinu narodnosne zajednice u Mađarskoj biti svjedoci do sada neviđenog rasta proračunskog dijela namijenjenog upravo potrebama, programima i ustanovama narodnosnih zajednica u Mađarskoj. Kažimo kako je Firtl već četvrti mandat zastupnik spomenutog okruga u Mađarskom parlamentu.

Sve je izglednije kako će trend povećanja sredstava iz državnoga proračuna za potrebe narodnosnih zajednica, ustanova i programe biti nastavljen i u proračunu za 2016. godinu.

povećat će se s 440 milijuna forinti više u odnosu na 2015. godinu u kojoj on iznosi 400-ak milijuna forinti. Povećat će se i fond za potporu narodnosnim kazalištima s dodatnih 100 milijuna forinti, a utemeljit će se i fond za obrazovne ustanove s malim brojem djece s proračunom od 80 milijuna forinti. Ova povećanja, ističu narodnosni parlamentarni glasnogovornici, upravo su plod činjenice njihove nazočnosti u najvišem zakonodavnom tijelu Mađarske, gdje brzo i lako uspostavljaju kontakte s predstavnicima političkih snaga, tako svi oni problemi koji su se do sada teško rješavali zbog nemogućnosti kontakata s odgovarajućim osobama, sada se tematiziraju na sjednicama parlamentarnog Odbora za narodnosti i zauzima se stav koji se prosljeđuje nadležnima. Događaj tjedna teško je izdvojiti iz tjedna u tjedan, uvijek ima mnogo okupljanja i slavlja, važnih sjednica, koncerata i nastupa. Ipak, najvažniji i za Koljnof i za Hrvate u Mađarskoj, prošloga tjedna bio je 28. svibnja kada je u Koljnofu predana na upotrebu obnovljena i proširena zgrada mjesnog vrtića u koji je iz programa Széchenyi 2020 dobivena potpora od 120 milijuna forinti. U sklopu svečanosti parlamentarni zastupnik, Hrvat iz Mađarske, rodnom iz Koljnofa,

Uza spomenutih 120 milijuna državne potpore, koljnofska Seoska samouprava dodala je 18 milijuna za uređenje trga ispred zgrade vrtića i tako ostvarila ulaganje te povećala kapacitete mjesnog vrtića koji danas pohađa 78 djece, a od jeseni moći će prihvatiti 95 djece u četiri odgojne skupine. Potpuno je obnovljen prostor vrtića, te je on proširen s dvije prostorije za odgoj, sobom za gimnastiku i popratnim prostorijama, sobe su opremljene novim namještajem, a na krov su ugrađeni solarni paneli. Državni tajnik Ministarstva ljudskih resursa zadužen za crkvene, narodnosne i civilne veze, na koljnofskoj svečanosti reče da koljnofski Hrvati mogu biti ponosni na činjenicu kako su našli mjesto u naselju, Mađarskoj te na dobre veze s matičnom domovinom. On je za MTI izjavio da će vlada u sljedećoj godini razinu prošlogodišnje potpore narodnosnim zajednicama u 2016. godini udvostručiti, te dodao da narodnosti u ovoj godini za programe i obnovu ustanova imaju šest milijardi forinti u državnome proračunu, a sljedeće godine to će biti osam milijardi forinti. Dodao je da će se sljedeće godine narodnosti moći natjecati i za takva ulaganja koja se dijelom ostvaruju iz fondova Europske unije, a vlada će natjecateljima osigurati potporu za troškove vlastitog udjela u takvim natjecajima.

Branka Pavić Blažetin

Sporazum o suradnji

Potpisan, 12. svibnja, Sporazum o suradnji između pečuškoga Hrvatskog kazališta, neprofitnog Kft.-a i Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera Umjetničke akademije u Osijeku.



Helena Sablić Tomić i Slaven Vidaković

Nakon predstave „Mišolovka“, 12. svibnja, nove premijerne predstave Hrvatskog kazališta održane u Dvorani «N. Szabó Sándor» (pečuško Narodno kazalište) potpisan je Sporazum o suradnji između Hrvatskog kazališta u Pečuhu (ravnatelj Slaven Vidaković) i UAOS-a (dekanica Helena Sablić Tomić). Suradnja spomenutih strana traje već nekoliko godina, ali do sada ona nije bila i formalno potvrđena. Sporazum o suradnji između pečuškoga Hrvatskog kazališta, neprofitnog Kft.-a i Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera Umjetničke akademije u Osijeku sklopljen je u svrhu promicanja kulturnih, umjetničkih nastavnih i znanstveno istraživačkih aktivnosti u području umjetnosti. Potpisnici Sporazuma utvrdili su kako će Umjetnička akademija u Osijeku kao umjetničko nastavna sastavnica Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera sporazumom o suradnji s pečuškim Hrvatskim kazalištem promicati umjetničko i kulturno stvaralaštvo preko umjetničkih i kulturnih sadržaja, te predstavljati međudisciplinarnu, kulturološku i regionalnu specifičnost u odnosu na hrvatski i širi europski kontekst. Poradi provedbe toga potpisnici Sporazuma dogovorili će neprekidnu suradnju radi angažmana diplomanata i studenata završnih godina studija Odsjeka za glazbenu, kazališnu i likovnu umjetnost Umjetničke akademije u Osijeku na pojedinim projektima pečuškoga Hrvatskog kazališta, te na zajedničkim projektima potpisnika Sporazuma.

- bpb -

Saborski zastupnik Hajduković posjetio Pečuh



Dana 18. svibnja Pečuh je posjetio zastupnik u Saboru Republike Hrvatske Domagoj Hajduković. On je donio poklon-knjigu te održao predavanje učenicima Hrvatske gimnazije o Republici Hrvatskoj u Obrazovnom centru Miroslava Krleža. Istoga dana na generalnom konzulatu Republike Hrvatske vodio je razgovore s generalnom konzulicom Vesnom Halugom, a razgovorima su bili nazočni glasnogovornik Hrvata u Mađarskom parlamentu Mišo Hepp, HDS-ov predsjednik Ivan Guban, voditelj HDS-ova Ureda Jozo Solga, glavna urednica Medijskog centra Croatica Branka Pavić Blažetin i novinar urednik MTVA Tomo Füre. Oni su zastupniku Hajdukoviću predložili stanje glede očuvanja hrvatskoga jezika, teškoće s kojima se susreće hrvatska zajednica u Mađarskoj te zatražiti i pomoć matične države glede njihova rješavanja. Mnoge smo probleme identificirali na sastanku koji smo imali prije nekoliko mjeseci, kazao je Hajduković, evo, sada nisam došao praznih ruku, donio sam znatan broj udžbenika na hrvatskom jeziku za mnoge nastavne predmete, darove hrvatskih izdavača, uz rječnik i pravopis, te skromni dar zastava koji uručujem generalnom konzulatu. Nastojat ću pomoći u jačanju odnosa s Osječko-baranjskom županijom, a danas se sastajem i s predstavnicima Baranjske županije, kazao je Hajduković i obećao pomoć u pronalaženju partnera za natječaje pri europskim projektima. Uz rečeno nastojat će se učvrstiti suradnja zainteresiranih škola i razmjene učenika te pokušati pomoći pečuškoj Hrvatskoj samoupravi pri uspostavljanju veza s Osijekom i Osječko-baranjskom županijom. Hajduković je obećao da će za pečušku Hrvatsku samoupravu i njezino izaslanstvo poslati prijedlog posjeta Pečuhu.

- bpb -

OBAVIJEST

Savez Hrvata u Mađarskoj 6. lipnja 2015. godine organizira tradicionalnu priredbu Kultura i gastronomija Hrvata u Mađarskoj. Molimo Vas da izvijestite članove Saveza Hrvata u Mađarskoj vaše regije, članove mjesnih hrvatskih samouprava, sve zainteresirane, koji se žele predstaviti sa specijalitetima svojeg naselja ili regije. Mjesto priredbe: Tukulja, dom kulture

Program:

13 sati – okupljanje sudionika i gostiju kod doma kulture

14.30 sati – otvorenje priredbe, kulturni program na otvorenoj pozornici.

U programu sudjeluju članovi Tukuljskoga kulturno-umjetničkog društva. Nakon programa večera, kušanje specijaliteta pojedinih regija, i druženje. Prijaviti se može kod regionalnih predsjednika. Srdačno Vas očekujemo.



Prva pričest u Pečuhu

Ja sam s vama, Isus veli...

U nedjelju, 7. lipnja, poslijepodne u četiri sata počinje sveta misa u pečuškoj Kertvaroškoj crkvi, tijekom koje će se podijeliti prva pričest polaznicima vjeronauka pečuške Hrvatske škole. Misno slavlje predvodi vlč. Gabrijel Barić, a za vrijeme mise pjevaju Salančani uz kantiranje Age Lukač.

BIOGRAD NA MORU, ŠELJIN – Ovogodišnji jubilarni, deseti Biogradski stol 2015 – Festival izvorne hrane, pića, gastronomskih delicija, izvornog suvenira i folkloru „Dugi svehrvatski eno-eko-gastro-etno stol Spojimo zeleno i plavo“ u organizaciji Turističke zajednice grada Biograda na Moru, poglavarstva toga grada i Ceha ugostitelja održat će se od 5. do 7. lipnja na Obali kralja Petra Krešimira IV (Riva), Biograd na Moru. Glavni je dio večeri najduži hrvatski eno-eko-gastro-etno stol koji će biti dug oko 1200 metara i na kojem će nastupiti preko 400 izlagača iz svih županija koji će predstaviti izvorne vrijednosti. Na Festivalu će i ove godine sudjelovati svi ugostitelji i obrtnici ugostiteljskog sektora grada Biograda na Moru, a pridružiti će im se već opetovano i izlagači iz nekoliko europskih zemalja (Češka, Italija, Mađarska, Slovenija, Makedonija te Bosna i Hercegovina). Među izlagačima bit će i šeljinska družina, na čelu s ugostiteljem Šandorom Matoricem. Šeljini i Biograd njeguju prijateljske veze unatrag nekoliko godina, a šeljinci već više godina zaredom uspješno sudjeluju biogradskom dugom stolu. Svečano otvorenje Festivala i pune turističke sezone bit će u petak, 5. lipnja 2015. godine, u 20 sati. Festival je izložbenog, prodajnog i obradnog značaja, a nastup je za sve izlagače besplatan.

BAČKA (BAJA) – Predsjednik Joso Šibalin saziva redovitu sjednicu Vijeća Hrvatske samouprave Bačko-kiškunske županije koja će se održati 8. lipnja u županijskom Domu narodnosti u Baji, s početkom u 15 sati. Na dnevnom će se redu raspravljati o Prijedlogu za odličje Bačko-kiškunske županije, o izmjeni Proračuna Županijske hrvatske samouprave za 2015. godinu i o podupiranju mjesnih priredaba od šireg, regionalnog značaja.

Otvorena obnovljena moderna čuvarnica u Koljnofu

U sunčanom okviru, u sjeni kapele Sv. Martina, ka još čeka na temeljnu obnovu, projdući tajedan je svečano otvorena nova dika Koljnofa. Pregradnju i proširenje stare zgrade čuvarnice podupirala je ugarska vlada u projektu «Széchenyi 2020» sa 120 milijun Ft, a k tomu je Samouprava Koljnofa iz vlašćega proračuna još dodala 18 milijun Ft. Gradnja je započeta lani u septembru, tako je moglo sve ići po planu da je do prikdavanja novoga objekta moglo doći prošloga četvrtka otpodne, u nazočnosti Miklósa Soltésza, državnoga tajnika Ministarstva ljudskih resursa, dr. Gordana Grlića Radmana, veleposlanika i Berislava Živkovića, prvoga tajnika Veleposlanstva Republike Hrvatske u Budimpešti, ter Matiju Firtla, parlamentarnoga zastupnika, rodod iz Koljnofa, i još mnogo pozvanih gostov, mališanov i roditeljev ter zainteresiranih stanovnikov.



Prilikom svetačnosti u koljnofskoj Koldvorskoj ulici prva se je odzvanjala ugarska, potom pak hrvatska himna ter je Franjo Grubić, domaći načelnik, pozdravio sve goste i sve pomoćnike, podupirače ove velike investicije ka je zašla sad kraju. U svojem svečanom govoru je istaknuo da broj stanovnika u Koljnofu spolom raste da imaju složna društva ter obnavljanje i nadogradnja čuvarnice samo pojačati more složnost ove zajednice. Koljnofski poglavar je izdvojio iz prošloga perioda prikdavanje Seoske hiže, športske svlačionice, fitness-parka, obnovu strankov i ulic, a u Gori lani predani vidikovac. Trenutno teču još naticanja u svezi sa solar-nimi paneli koji će se staviti na krov škole, kulturnoga doma i općinskoga doma, zvana toga mjesna samouprava računa još na pozitivne odgovore i pri investiciji grijanja Hodočasne crikve, pri obnovi kuhinje čuvarnice, putev i školske športske dvorane. – To sam mogao svenek reći da u Koljnofu stalno se nešto dogadja. Uvijek nešto dobro, jer ovde stanuju djelatni i marljivi ljudi. Čuda molimo Gospodinu Bogu i Blaženoj Divici Mariji ter uživamo i u potpori ugarske vlade, zahvaljujući i Matiju Firtlu, časnomu gradjanu Koljnofa. Ovo je dan naše skupne radosti i svečanosti,

zato svim se zahvaljujem ki su sudjelovali u ostvarivanju ovoga velikoga projekta – je rekao Franjo Grubić i predao rič Miklósu Soltészu, državnomu tajniku, ki je čestitao na izgradnji nove i moderne čuvarnice, izražavajući želju da se ovde odgajaju takova dica ka će znati sagraditi skupnu budućnost Hrvatov i Ugrov u Koljnofu, a i u ovoj državi. – Jako mi je drago da sam danas ovdje, ja i moj suradnik Berislav Živković, da možemo sudjelovati i nazočiti ovom prekrasnom događaju na kojeg smo mi, kao visoki predstavnici Republike Hrvatske, ponosni. Ponosni smo na činjenicu da možemo svidočiti da Gradišćanski Hrvati koji na ovim prostorima žive skoro petsto godina, i dalje imaju svoj naraštaj koji čuva jezično, kulturno i nacionalno blago hrvatskoga naroda – naglasio je dr. Gordan Grlić Radman, hrvatski veleposlanik, i nastavio: – Ova čuvarnica nije slučajno uz crkvu. Ima prekrasnu simboliku, jer Hrvati kao i Mađari uvijek su bili vjerni Bogu, a čuvarnica neposredno uz crkvu garantira moralne kršćanske vrijednosti, a i sačuvanje hrvatskoga nacionalnog identiteta. Čestitam vam i želim da u ovoj čuvarnici bude što više djece, a na misama što više ljudi – iskazao je radost i oduševljenje zbog brige o najmlađih hrvatski dip-



Novoj čuvarnici su se veselili i najmladji Koljnofci

lomati ki ni ovput nije doputovao u Koljnof praznimi rukami ter je prikdao brojne dare mjesnomu poglavaru. Margita Farkaš, pe-ljačica čuvarnice, takaj se je zahvalila za novu i modernu ustanovu u kojoj će od septembra podvarati kih sto dice, i naglasila je da će njeva zadaća biti i dalje zgraditi čvrsti fundamenat ter na noge postaviti veselu, uspješnu i srićnu dicu ka će u ovoj zgradi upoznati jezik, tradicije i gizdavo dalje nositi svoje hrvatstvo. Matija Firtl, parlamentarni zastupnik, istaknuo je u svojem govoru da nij' većega veselja i većega uspjeha od toga, ako negdo more djelati i nešto učiniti za dicu, ka su nam budućnost, a ujedno i naše bogatstvo. Prlje nego što su prerizali vrpce časni gosti



Za prerizanjem vrpce (sliva) Franjo Grubić, dr. Gordan Grlić Radman, Miklós Soltész, Matija Firtl i Margita Farkaš

i domaćini, novu zgradu je dvojezično blagoslovio kaplan Zoltán Vadász. Na kraju proslave najmladja dica i školari su predstavili svoj dvojezični tančeno-jačkarni program ter su svi mogli pogledati zasad

varnicu, u kojoj su oblikovane još dvi sobe za grupe, razne pomoćne prostorije, svlačionice i

još prazni «dičji stan». Predškolska dica će moći konačno od septembra za svoju zeti novu ču-

dvorana za tjelovježbanje, na krov su smješćeni solarni paneli, a nutri, novi namješćaji i opreme vjerno će priskrbiti čut udobnosti dicit i odgojiteljicam.

Timea Horvat



Racki Duhovi u Dušniku

Dvodnevna zabava za djecu i odrasle

U suorganizaciji dušnočke Seoske i Hrvatske samouprave, u tome bačkom hrvatskom naselju 23. – 24. svibnja priređeni su već tradicionalni, 23. Racki Duhovi i 5. Festival patke.

Uoči Duhova, 23. svibnja, između ostalog organiziran je Međunarodni malonogometni turnir prijateljskih naselja, na kojemu su uz domaćine nastupili gosti iz prijateljskog naselja Vođinaca, te Bajje i Bačina. Kao i svake godine, glavni su organizatori bili Vince Šimonić i János Hévízi. Zbog kiše susreti su odigrani u obližnjem Ajošu (Hajós). Kako nam reče predsjednica Hrvatske samouprave Matija Mandić Goher, od samih početaka jedna od najaktivnijih suorganizatorica Rackih Duhova, pobjednici su bili vođinski nogometaši, drugo mjesto pripalo je Bačincima, koji su prvi put gostovali u Dušniku, treće domaćinima, a četvrto mjesto Bajcima. Nakon odigranih susreta, u Dušniku su svečano proglašeni rezultati, dodijeljeni pehari i nagrade, a druženje je nastavljeno u podrumu Jánosa Hévizija u Ajošu.

Već po ustaljenom običaju, i ovogodišnji Racki Duhovi prvoga dana otvoreni su svečanim misnim slavljem u župnoj crkvi, na kojoj su se uz domaće žitelje okupili i Dušnočani sa svih strana iz Mađarske i inozemstva koji danas ne žive u rodnom selu. Misa je uljepšana i izvornom narodnom nošnjom. Istoga je dana upriličen i susret motociklista, navečer je pak okupljene u seoskom parku na Bari zabav-

ljao sastav Koktel. Na prvi dan Duhova, 24. svibnja prijepodne, upriličene su igračke radionice i ribičko natjecanje za djecu, te razni zabavni sadržaji za djecu i odrasle. Priređen je i peti Festival patke (Pačji festival), a za goste je upriličeno besplatno kušanje pačjih specijaliteta te prigodna izložba životinja. Osim toga pozvani su i svi Dušnočani da bilo na licu mjesta bilo kod kuće pripreme neki od pačjih specijaliteta.

Svojom nazočnošću dušnočku su priredbu uveličali i brojni uzvanici, među njima Vesna Haluga, generalna konzulica Republike Hrvatske u Pečuhu, Mišo Hepp, glasnogovornik Hrvata u Mađarskom parlamentu, Angela Šokac Marković, HDS-ova dopredsjednica, Joso Šibalin, predsjednik Hrvatske samouprave Bačko-kiš-



Članice Pjevačkoga zbora „Biser“ izvele su bunjevačku koreografiju.

kunske županije, te predsjednici i zastupnici hrvatskih samouprava iz obližnjih bačkih naselja, jednako kao i novinari hrvatskih glasila u Mađarskoj. Kako je već običaj, u predvečernjim satima priređen je i prigodni kulturni program u okviru kojega su ove godine nastupile samo domaće plesne skupine, pjevački zborovi i orkestri. Prigodni kulturni program otvoren je intoniranjem mađarske i hrvatske himne. Okupljene je prigodnim riječima pozdravio dušnočki načelnik Petar Palotai, koji uz ostalo reče kako nije bilo prijavljenih za natjecanje duhovske kraljice i kralja. S obzirom na to kraljice su imenovali sami organizatori, dok su kralja mogle odabrati one same. Tako je mađarskom kraljicom Duhova izabrana Tün-de Hodovan, a hrvatskom kraljicom Hajnalka Miškei. Drugu



godinu zaredom ozvučenje je osigurao Petar Hodovan mlađi, sin Petra Mandinog. Budući da je Petar Mandin bio otpočетка djelatnim sudionikom priredbe, a članovi njegova orkestra dali su i ime priredbi: „Racki Duhovi ili Racke Pinkužde“, njemu u spomen nazočni su poslušali izvorni napjev nekadašnjega dušnočkog orkestra čiji je voditelj bio Petar Hodovan.

U nastavku je na otvorenoj pozornici mjesnoga rukometnog igrališta nastupila dušnočka dječja skupina Umjetničke škole „Hétszínvirág“, ta prikazala Svatovac iz Sárköza, Šomođske i Satmarske plesove. Pjevački zbor „Pravi biser“ izveo je nekoliko hrvatskih pjesama, KUD „Dušenici“ predstavio se s baranjskim i slavonskim plesovima, tamburaši učitelja Grge Kovača s prepoznatljivim hrvatskim melodijama, članice Pjevačkoga zbora „Biseri“ prvi put su prikazale splet bunjevačkih plesova u novoj izvornoj narodnoj nošnji. Nakon programa bilo je prilike i za plesačnicu. Na tomboli je glavna nagrada bio bicikl, a sav prihod namijenjen je za djelovanje kulturnih društava.

Nakon koncerta orkestra „Váradi Roma Cafe“ i ponoćnog vatrometa, počeo je bal, a za dobro raspoloženje pobrinuo se domaći sastav „Zabavna industrija“, pa je zabava potrajala do zore.

S. B.



Načelnik Petar Palotai i duhovska „kraljica“

Salanta – Strizivojna, suradnja osnovnih škola



Ravnatelj dviju škola, Andro Mršić i Katalin Balogh, razmijenili su poklone.

Posredstvom salantske Hrvatske samouprave već se niz godina njeguju prijateljske veze dvaju naselja, Salante i Strizivojne, i sa salantskom Seoskom i Hrvatskom samoupravom. U obadva naselja djeluju osnovne škole, koje svoje dosadašnje veze žele postaviti na čvršće temelje, produbiti međunarodnu suradnju kako dviju škola, tako posredno i dvaju naselja. Tako je 14. svibnja u Salanti boravilo izaslanstvo strizivojske Osnovne škole «Ivana Brlić Mažuranić», na čelu s ravnateljem škole Androm Mršićem, školskom psihologinjom Marijom Novoselić i školskom pedagoginjom Zoricom Pichler, te gospodinom Miroslavom Bauerom, dugogodišnjim prijateljem Salančana. Oni su se u salantskoj osnovnoj školi sastali s ravnateljicom škole Katalin Balogh, salantskim načelnikom Zoltánom Dunaijem, zastupnicima salantske Hrvatske samouprave Evom Adam Bedić i Brigitom Šandor Štivić, njezinim predsjednikom Mijom Štandovarom, te s nastavnicom hrvatskoga jezika, uz Evu Adam Bedić, u tamošnjoj školi Timeom Horváth Takács.

Gosti su imali prilike u društvu domaćina pogledati prigodan program učenika koji pohađaju nastavu hrvatskoga materinskoga jezika u salantskoj školi. Djeca su predstavila naselje Salantu i tamošnju osnovnu školu, kakva je bila nekada i kakva je ona danas, sve to uz prikaz narodne nošnje bošnjačkih Hrvata te ples i pjesmu. Ravnatelj Mršić ravnateljici Balogh predao je prigodan poklon, sliku «Rezance na brdo», rad učenika strizivojske osnovne škole, te poklon-paket knjiga s djelima hrvatske nacionalne književnosti poradi povećanja zalihe školske knjižnice i na hrvatskom jeziku. Ravnatelj Mršić napomenuo je da je dio knjiga uručeni salantskoj školi darovao Vlado Filić, predsjednik Matice hrvatske Đakovo.

Cilj je posjeta svakako bio učvršćivanje već dugogodišnje suradnje s istoimenim mjestom i školom te poticanje i razvoj novih oblika suradnje u sklopu kreativnih i razvojnih projekata, reče Mršić te dodaje da je Strizivojna općinsko mjesto s tri tisuće stanovnika, a škola ove godine slavi i obljetnicu utemeljenja, naime osnovana je 1829. godine.

Mi smo s predsjednikom Hrvatske samouprave Mijom Štandovarom otišli u Strizivojnu kako bismo suradnju stavili na noge, poradi razmjene pedagoga i djece te jačanja i razvoja saobraćaja na hrvatskom jeziku, kaže ravnateljica salantske škole Katalin Balogh, i dodaje da su zainteresirani i za zajedničke projekte na

koje bi se mogli natjecati kod europskih fondova. Zanima nas prekogranična suradnja, koju bi nadogradili na dosadašnje veze dvaju naselja, a već od jeseni počinjemo s razmjenom učeničkih skupina.



Mijo Štandovar, predsjednik salantske Hrvatske samouprave, sa strizivojskim profesoricama Marijom Novoselić i Zoricom Pichler

Mijo Štandovar, predsjednik salantske Hrvatske samouprave, suradnju datira 1989. godine. Nogometni susreti i druženja, a nakon Domovinskog rata potpisan je sporazum o suradnji škola, samouprava, na športskom polju između Salante i Strizivojne. S ravnateljicom Balogh želimo unaprijediti nastavu hrvatskoga jezika u školi, međunarodnom suradnjom dviju škola i zajedničkim projektima. Salantska Hrvatska samouprava svim silama pomaže nastavu hrvatskoga jezika u i materijalno, kao i KUD Maricu, i stoga očekujemo rast kakvoće nastave hrvatskoga materinskoga jezika i broja učenika. Kao primjer Štandovar je naveo da je nastavu hrvatskoga jezika 1992. godine pohađalo 25, a ove školske godine nastavu hrvatskoga jezika u salantskoj školi pohađa umalo 80 učenika.

Branka Pavić Blažetin

KUKINJ – Pred glasovitim kukinjskim KUD-om Ladislava Matušeka mjesec je bogat nastupima i u domovini i u Hrvatskoj. Tako KUD 6. lipnja nastupa u Duboševici na poznatoj smotri folklor Baranjski bećarac. Napomenimo da je veza sela Duboševice i kukinjskih Hrvata duga više desetljeća, a ta dva naselja prije petnaestak godina potpisala su sporazum o suradnji. U sklopu kulturno-turističke manifestacije Baranjski bećarac, održava se smotra folklor uz nastupe mnogih folklornih skupina, narodno kolo te raskošne gozbe u jelu i piću, bira se najljepša djevojka i snaša, tu je i izložba ručnih radova, starog namještaja, alata i zagonetnih predmeta iz bakine škrinje. KUD 13. lipnja sudjeluje priredbi Udvarsko veselje, u organizaciji Hrvatske samouprave sela Udvara. Članovi KUD-a i ove godine organiziraju skupno pješačko hodočašće, zajedno s kukinjskom Hrvatskom samoupravom za članove KUD-a i njihove simpatizere, od Kukinja do Juda gdje sudjeluju svetov misli, tako će biti i ove godine 13. lipnja. I krajem mjeseca KUD ima još jedan nastup, 27. lipnja u Cserkútu.

Mladi nadareni glazbenici

Učenici iz pomurskih hrvatskih naselja većinom pohađaju letinjsku Glazbenu i osnovnu umjetničku školu koju vodi pripadnik hrvatske zajednice Stjepan Prosenjak, rodom iz Serdahela. Svake godine nekoliko učenika s hrvatskim podrijetlom svoje osnovno glazbeno obrazovanje i učenje puhačkog glazbala, violine, bubnja, odnosno glasovira završava u toj ustanovi, čime steknu osnovno glazbeno obrazovanje. Mnogi koji nastavljaju sviranje u neke tamburaškom sastavu ili u kakvome drugom orkestru, svoju glazbenu podlogu usvojili su ondje. Trenutno glazbenu školu pohađa petnaestak učenika iz pomurskih naselja koji su, prema ravnatelju Prosenjaku, nadareni i marljivi. Zahvaljujući tomu, ove školske godine čak dva učenika iz naših hrvatskih mjesta će nastaviti školovanje u glazbenoj umjetničkoj srednjoj školi, odnosno jedna učenica nastavit će učenje srednjega stupnja osnovne glazbene škole.



Gabor Salai s mamom Katicom

Uvijek je dobro za hrvatsku zajednicu, ako tko od njegovih vjernih članova obnaša dužnost u kakvoj ustanovi. U pomurskome gradu Letinji na čelu je Glazbene i osnovne umjetničke škole Stjepan Prosenjak (do-



Adam Holender s nastavnikom trube Martinom Frimanom

predsjednik kaniške Hrvatske samouprave), i tu ustanovu pohađaju učenici pomurskih naselja letinjskoga kotara (Mlinarci, Pustara, Serdahel, Sumarton). Stjepan Prosenjak pohađao je Hrvatsko-srpsku gimnaziju u Budimpešti i završio struku nastavnika glazbene kulture i hrvatskoga jezika na Visokoj nastavničkoj školi u Sambotelu. Ravnatelj Prosenjak zajedno sa suprugom Monikom (nastavnica podučavanja glasovira) posebnu pozornost posvećuje učenicima hrvatskoga podrijetla, ako je potrebno, pomažu im i u pripremanju na razne hrvatske priredbe. Ove su školske godine polaznici glazbene ustanove bili vrlo uspješni. Mlade pijanistice, Sumartonkinja Veronika Kapuvari i Serdahelkinja Bernadeta Turul, dospjele su na Smotru podunavskih mladih pijanistica u četveroručnom sviranju, gdje su u svojoj kategoriji osvojile najviše bodova, a na Županijskoj kvalifikaciji pijanista u četveroručnom

sviranju dobitnice su zlatne kvalifikacije. Pripremila ih je Monika Prosenjak, nastavnica. Jedan od nadarenih polaznika glazbene škole je Mlinarčanin Gabor Salai, mlad pijanist koji će svoje školovanje nastaviti u pečuškoj Glazbenoj i umjetničkoj srednjoj školi. Gabor je počeo svirati glasovir tek prije četiri godine, ali s nadarenošću i marljivošću uspio se upisati u pečušku školu. U pripremanju ga je podupirala Monika Prosenjak i Ildiko Međimorec, nastavnica i pijanistica u pečuškoj ustanovi. Sumartonac Adam Holender, svirač trube, također je vrlo nadaren u puhačkim glazbalima, svira trubu od svoje devete godine, član je sastava Limene glazbe vatrogasaca, Puhačkog orkestra letinjske glazbene škole. Kada je odlučio da će svoje školovanje nastaviti u srednjoj glazbenoj školi, počeo je učiti i glasovir. Učitelj u učenju trube mu je Martin Friman, a u glasoviru Monika Prosenjak. Adam je primljen u vesprimsku Glazbenu i umjetničku srednju školu.

Nadamo se da će mladi glazbenici često nastupati i na našim hrvatskim priredbama te neće zaboraviti ni hrvatski jezik.

beta



Mlade pijanistice sa zlatnom kvalifikacijom, Veronika Kapuvari i Bernadeta Turul, s učiteljicom Monikom Prosenjak



Trenutak za pjesmu

Damir Šodan

Daljina

Dok trčim uz Sjeverno more
miljama daleko moj otac
zastaje oslonjen o držak motike.
Tu smo – dakle – govori.
Poslije svega što smo učinili
za njega gospodin trči,
a ovdje ludilo tek počinje.
Pojačavam tempo s vjetrom
u ledima bježim od te pomisli.
Malo dalje (uvijek dalje)
jedan galeb iz pijeska je
iščeprkao svjetlucavo kamenje.
I sad cupka.
Čudi se.

U spomen

Dr. Ilija Išpanović (1943. - 2015.)



Dana 26. svibnja u Kečkemetu je u 72. godini iznenada preminuo dr. Ilija Išpanović, zastupnik Hrvatske samouprave grada Kečkemeta od njezina osnutka 2006. godine. Jedan od djelatnih organizatora hrvatskih programa, rodom iz Kačmara, otprije deset godina umirovljeni veterinar, živio je i radio u županijskom središtu, a bio je i glavni veterinarski nadglednik.

Njegov posljednji ispraćaj i pogreb bio je 30. svibnja na kečkemetske reformatskom groblju – obavijestio nas je Stipan Šibalin, predsjednik Hrvatske samouprave grada Kečkemeta

Nažalost, budući da se prije, zbog sukoba interesa, mandata odrekao zastupnik Stipan Hodovan, nakon smrti dr. Ilije Išpanovića, Vijeće Hrvatske samouprave ostalo je bez potrebnoga broja zastupnika za djelovanje, stoga će se, sukladno Zakonu o pravima narodnosti, za popunjavanje upražnjenih mjesta raspisati prijevremeni izbori.

Stipan Balatinac

KOZAR – U tome naselju nadomak Pečuhu, koje je takoreći sraslo s gradom, 7. lipnja u organizaciji Seoske samouprave održava se tradicionalni V. Festival sarme i Dan djece. Bit će to prigoda i za svečanu predaju na uporabu nogometnog igrališta s umjetnom travom. Predaja je igrališta u 11 sati i 30 minuta, a njoj će sudjelovati državni tajnik Ministarstva ljudskih resursa Péter Hoppál. Generalna konzulica Vesna Haluga otkrit će spomen-ploču Antunu Crnkoviću, a generalni konzul Mađarske u Osijeku Antonio De Blasio predat će kup pobjedniku nogometnog natjecanja Kup Crnković. Od ranih jutarnjih sati družine će kuhati sarmu, a dječje nogometne momčadi će se natjecati za spomenuti Kup, a poslijepodne to isto činit će momčadi odraslih. Organizira se i Kozarska dječja olimpijada, s nizom zabavnih sadržaja.

STARIN – Tamburaški zbor i orkestar Biseri Drave, temeljem ocjene prosudbenog povjerenstva III. dječjeg i narodnosnog «Tko što zna» narodne glazbe priređenog 9. svibnja u gradiću Tatabányi, osvojio je zlatnu kvalifikaciju. Spomenuti Tamburaški zbor i orkestar već više od dvadeset godina vodi nastavnik starinske škole Tibor Kedves. Natjecalo se umalo 600 djece u nekoliko kategorija: narodna glazba, ples, pričanje priče, pjesma, a izvođače je ocjenjivalo šestočlano prosudbeno povjerenstvo.

BUDIMPEŠTA – U kazališnoj dvorani Doma običaja u subotu, 6. lipnja, s početkom 19 sati priređuje se XX. Međunarodni multikulturalni festival Duna karneval. U sklopu toga na petoj seniorskoj gali nastupa Umjetnički plesni ansambl Luč s koreografijom Antuna Kričkovića „Šokačka svadba“ uz pratnju tukuljskoga Tamburaškog sastava Kolo.

BUDIMPEŠTA – U parku „Benő Karácsony“ budimpeštanskoga XV. okruga u subotu, 6. lipnja, od 12 do 17 sati priređuje se Festival i susret zbratimljenih naselja te narodnosti. U okviru priredbe na poziv tamošnje Hrvatske samouprave nastupaju KUD Donji Kraljevec i Umjetnički plesni ansambl Luč.

MOHAČ – STARI BAL



Niz „starih balova“ u organizaciji KUD-a Tanac, nastavila se 17. svibnja u Mohaču, u prostorijama Šokačke čitaonice.

Organizatorima su se priključili u jako velikom broju plesači i svirači Šokačke čitaonice, te članovi ostalih mohačkih KUD-ova. Bal je otvorila omladinska skupina, pod vodstvom Beate Janković. Našli su se ovdje i dva gajdaša, Andor Végh i Gábor Bárdos, uz čiju su se svirku čule i starinske pjesme „Škripi jerma“, „Ej, čula jesam“, „Kaži, kaži sve što znaš“, Kaži mi, kaži, od čega su gajde“ i druge. Naravno, uz gajdaše su se priključili i tamburaši KUD-a Tanac, te mohački orkestar Šokadija, a zapjevao je i Franjo Dervar Kume, sa svojim glasom koji prepoznaju diljem Baranje. Plesali su se plesovi u kolu, u paru, a i utroje. Kao što i pjesma kaže: „Vesela je Šokadija kad joj gajdaš kolo svira...“, tako je to bilo i ovog popodneva.

Vesna Velin



**Gajdaši 17. svibnja u Mohaču,
u prostorijama Šokačke čitaonice**

„Kraljice“ u budimpeštanskome Hrvatskom vrtiću



I ravnateljci su pjevale

Kako je uobičajeno, u budimpeštanskome Hrvatskom vrtiću svake se godine obilježava prastari običaj u Hrvata „kraljice“. Taj poznati proljetni obred mladih djevojaka za vrijeme Duhova, koji se u pojedinim dijelovima ovisno o etničkoj skupini i zemljopisnoj pripadnosti Hrvata razlikuje, vezan je za izbor „kraljice“ i sakupljanje dobrovoljnih darova. Mlade su djevojke – obučene u bijele haljine, jedna od njih na glavi nosi vijenac i zove se kraljica – ophodile seoske domove i u hodu na ulici ili stojeći u dvorištu, izvodile pjesme. Svojim su hodom ukućanima donosile sreću, radost, veselje i rodnost. Svaka se obitelj osjećala počašćenom ako su je posjetile „kraljice“.

Dana 26. svibnja, u prijedopodnevnom satima sedam vrtićkih djevojčica: Klaudija Jovičić, Lila Benđeskov, Mira Mohorović, Sava Marko, Rubina Szentmiklósi-Ács, Franka Babić i Elina Garda, iz skupine Vjeverice, Leptirići i Zečići, ophodile su vrtić, a potom posjetile i ravnateljicu škole Anu Gojtan. U vrtiću u svakoj su skupini djeca u tišini dočekala djevojčice i pomno slušala pjesmice, i pri kraju im uručili darove: papirnate cvjetove, pčelice ili drugi ručni rad, a od ravnateljice Gojtan dobile su kutiju bombona. „Kraljice“, poput svake djevojke, uživala je kako na sebi nosi suknjicu, koja leprša kada

se ona okreće. Mladu dražesnu djecu zvonkoga glasa bila je milina pratiti. Pjesme je uvježbala voditeljica vrtića Dora Išpanović.

Lijep je to običaj u nas koji odista treba čuvati od malih nogu. Čestitka svoj djeci i odgojiteljicama!

k. g.



Darovi se uvijek daruju od srca.



Djevojčice donose veselje, sreću i radost.

BUDIMPEŠTA – Hrvatska samouprava grada Budimpešte u subotu, 6. lipnja 2015., u knjižnici Hrvatske škole, od 10 sati, u sklopu Hrvatskoga dana, priređuje konferenciju naslova „Dialog o našoj budućnosti“. Na konferenciju se očekuju izlagači iz Mađarske i matične nam domovine. U večernjim satima nastupa Hrvatska izvorna plesna skupina u pratnji tukuljskoga tamburaškog sastava Prekovac. Pokrovitelj je Hrvatskoga dana državni tajnik za vjerske, narodnosne, civilne i društvene odnose Ministarstva ljudskih resursa Miklós Soltész.

BUDIMPEŠTA – U organizaciji Hrvatske samouprave grada Budimpešte, Hrvatske samouprave Novoga Budima i majdanske Hrvatske samouprave (Kóbánya), u športskoj dvorani budimpeštanske Hrvatske škole u subotu, 6. lipnja 2015., u sklopu Hrvatskoga dana priređuje se Međunarodni malonogometni turnir „In memoriam Stipan Pančić“.

Otvorenje Turnira je u 9.30 sati, na koji se očekuju momčadi iz regija gdje obitava hrvatska zajednica u Mađarskoj, a jednako tako i trogirski momčad.

Hrvatski Židan i Marija Gorica u prijateljevanju

Štefan Krizmanić: «Ova druženja su nam potrebna da očuvamo jezik, identitet i kulturu!»

Na području Gradišća jur svaka osnovna škola ima svoje partnere u staroj domovini, postoju ustanove ke još i već školskih kontaktov njeguju u Hrvatskoj, jedino židanska mala škola, od 1. do 4. razreda, je stala prez prijatelja još do nedavno. Po predlogu Jasne Horvat, predsjednice Udruge Ivana Perkovca iz Šenkovca, ka je jur uspješno povezala brojna društva iz Gradišća s nje krajinom ter posredovanjem Timee Horvat, dva misece dugo su se dogovarale zadužene peršone oko prvoga spoja Hrvatskoga Židana i Marije Gorice. Ki-seško-židanska delegacija 18. majuša, u pondiljak je otputovala u Hrvatsku da upozna ljude i mjesto budućega školskoga, a moguće i općinskoga partnera.

Četveročlanu delegaciju, u sastavu Štefana Krizmanića, načelnika Hrvatskoga Židana, Lászlóa Hubera, gradonačelnika Kiséga, Marije Sabo, ravnateljice član-škole Hrvatskoga Židana, i vaše novinarké je najprlje primila Antica Rajčić, ravnateljica marijagoričke Osnovne škole Ante Kovačića, ka je na neki način postala i koordinatorica ove suradnje. Dobrodošlicu su s recitacijom, tamburami i jačkami svečevala dica dolnjih razredov. U programu smo čuli u ku znamenitu školu smo zašli, ku je pohadjao i veliki hrvatski pisac Ante Kovačić, čije najlipše stranice djel govoru uprav o ovom kraju, o ovi ljudi i lipota. Školu danas pohadjá 133 dice, zaposleno je ovde već od dvadeset učiteljev. – Bili smo jako sretni kad smo čuli za mogućnost ove suradnje, jer mi nismo imali takvo iskustvo, a moje kolege u školi jesu i govorili su o tome s velikim oduševljenjem. Sad se mi nadamo da će nam ova suradnja biti jako zgodna i lijepa, a i korisna u ljudskom i duhovnom smislu, kao i ovaj prvi susret. To jest, trajno zabilježeno u srcima i dušama i u papirnatim napisima, a u spomenknjigama da bude prva stranica, ali da ne bude posljednja – je rekla naša domaćica Antica Rajčić. Pri uru prijateljevanja su nam se još pridružili Stjepan Barić, mjesni farnik, Renata Šikač, učiteljica, Jasna Bokan, članica Udruge Marijagorička zipka, Sabina Rupčić, pedagoginja, Branka Tušek, računovotkinja, i Jasmina Kukulj, tajnica. A sve ono što su nam toga dopodneva marljive ruke na stol dočarale, diču kuharsku šikanost Ljerke Plečko i Ane Križić. Za školskim razgovorom put nas je peljao u mjesnu crikvu Blažene Dívce Marije od pohodjenja, kade nam je detaljno predstavio crikveno i vjersko djelovanje mjesni dušobrižnik u prekrasnom Božjem domu kojega su sazidali franjevci sa samostanom skupa, od 1517. do 1527. ljeta. Gradišćansko izaslanstvo po crikvenom posjetu je gostovalo u Općinskom stanu Marije Gorice, kade nas je primila načelnica Marica Jančić, jedina žena u Hrvatskoj ka je već u šestom



Domaći školarí Gradišćance su dočekali s pjesmom i tamburom

mandatu na ovoj važnoj funkciji. Kratko predstavljanje s jedne i druge strane, pri kom je konstatirano, kako su, ne samo po dolina i brižuljki, nego i po općinskom sistemu Marija Gorica i Hrvatski Židan jako spodobni. – Nisam očekivala ovako veseli susret s vama. Donijeli ste nam vašu vedrinu, stari duh Gradišćanskih Hrvata iz Mađarske. Mi se moramo upoznavati, družiti se, jedan drugoga podržavati, a sve to prenositi i na naše najmlađe generacije. Želimo i mi k vama doći s puno žara, puno ljubavi i puno topline – su bile to riči marijagoričke načelnice. Pri razgovoru se je pojavila ideja, kako bi mogla marijagorička dica jur dojtí na nekoliko dana, na ljetni katoličanski tabor Peruške Marije, ali pred tim, naravno, očekuje se gostovanje jedne manje delegacije, 11. junija, u četvrtak, u gradu Nikole Jurišića, potom pak u Hrvatskom Židanu. – Ljudi su nam jako simpatični, oni imaju želju da se s nami družu, a mi pak uvijek imamo želju da se družimo, ako su pak dobri ljudi, onda još jače. Tako se ufam da je uspostavljena dobra veza iz česa će narasti odlična suradnja. Ova druženja su nam potrebna da očuvamo jezik, identitet i kulturu – naglasio je židanski poglavar Štefan Krizmanić pri objedu u Ladanjskom rajú, kade su nas, suprot slobodnoga dana, pogostili s nebeskimi falati. Gradišćanska delegacija je još zastala u Šenkovcu u Staroj školi, sjedišću Udruge Ivana Perkovca, kamo nas je došao pozdraviti i Renato Turk, predsjednik Mjesnoga odbora Šenkovec, čije selo ima dugu i plodnu suradnju s Gradišćanskimi Hrvatí u Bizonji i Petrovom Selu. Pred samom granicom već u noćnoj škurini nas je dočekao i Dražen Spak, gradonačelnik Murskoga Središća. Na prijatelje iz Marije Gorice ne pravamo već dugo čekati, drugi tajedan slijedi drugo spravišće, pri kom se ufaju Židanci, isto tako će i gosti pobrati nepozabljive spominke, kot smo mi pri nji, projdući misec.



Novi prijatelji u radosti

Hrvatski dan u Lukovišću

U organizaciji lukoviške Hrvatske samouprave, 30. svibnja 2015. godine priređen je Hrvatski dan. Program je započeo u popodnevnom satima povorkom sudionika Dana seoskim ulicama, od lukoviške škole do tamošnje Zavičajne kuće, u kojoj su sudjelovali članovi lukoviškog KUD-a Drava i barčanskog KUD-a Podravina uz pratnju pečuškog Orkestra Vizin, učenici lukoviške škole, martinački Ženski pjevački zbor «Korjeni» i Orkestar Podravka. U Zavičajnoj kući svakoga je čekalo predstavljanje narodnog obrtništva i narodnosnih rukotvorina.



Podravski folklorišti ispred lukoviške Zavičajne kuće

Lukoviška hrvatska Zavičajna kuća ponos je ovoga kraja, predstavlja Podravinu i Hrvate u njoj s njihovom bogatom kulturnom baštinom. U Zavičajnoj kući 2008. godine postavljena je obnovljena stalna izložba, a 2009. obnovljena je sama zgrada, pojačana konstrukcija zgrade i obnovljen krov. Sve ostalo išlo je s time, unutarne i vanjsko ličenje. O Zavičajnoj kući, održavatelj iste, lukoviška Seoska samouprava povjerala je brigu Ruži Bunjevac, a zdanje je u stručnoj nadležnosti županijskog Muzeja „Rippl Rónai“.

Stalna izložba ima naslov «Život u podravskim hrvatskim selima uz Dravu u prvim desetljećima dvadesetoga stoljeća». Konceptija je izložbe u skladu s naslovom. Suradnici Etnografskog odjela županijskog Muzeja „Rippl Rónai“ pokušali su prikazati život i rad posljednjega vlasnika kuće Pave Jelića, opančara, pomoću uspomena članova njegove obitelji, nevjeste, unuka. Ovom izložbom priređivači u prvom redu žele mlade, učenike zainteresirati za prošlost ovoga kraja, za bogatstvo narodne kulture Hrvata i njezino upoznavanje. Cilj je, reče svojedobno kustosica Orsolya Kapitány, i jačanje nacionalne svijesti Hrvata ovoga mjesta i cijeloga kraja. Prikazan je život između dva svjetska rata, s nizom elemenata iz života tadašnje hrvatske obitelji: tkalački stan, kuhinja, krušna peć, tronožac, postelja, zipka... Prednja je soba uređena tako da prikazuje život iz 30-ih godina 20. stoljeća, tradicionalni način života. To je soba za stanovanje. Ostaje kuhinja kao središte zgrade, i komora u kojoj svoje mjesto dobiva i postolarski stol Pave Jelića.

Posjetitelji mogu vidjeti narodne rukotvorine i narodne nošnje, postolarsku radionicu, gdje se može saznati kako su se izrađivale cipele, a na kraju u zadnjoj prostoriji svatko može pogledati radove nekadašnjeg obrtništva. Sve su lončarije sačuvane u savršenom stanju. Kako su domaćini naglasili, čuvanje tradicije i kulture hrvatskoga naroda vrlo je važno u svakom obliku.

Ovo nasljedstvo predaka izvrsno prikazuje znatjeljnicima dio prošlosti, dio tadašnje svakodnevnice, tj. uvodi nas u prošlost sela, što do dana današnjega čuva ta kuća. Lukoviščani su i ovoga puta bili pravi domaćini, svakoga su dočekali s toplim pogačicama, slatkim kolačima, a da toga toploga dana nitko ne ostane žedan, nudili su se raznovrsni sokovi. Na dvorištu su domaćini otplesali zajedničko kolo uz pratnju Orkestra Vizin. Potom je društvo krenulo prema crkvi gdje je počela sveta misa na hrvatskom jeziku, koju je služio martinački ujedno i lukoviški župnik Ilija Čuzdi. Mladi su čitali evanđelja i pjevali hrvatske crkvene pjesme. Naravno, najveći dio sudionika bio je u narodnoj nošnji. Društvo se vratilo u dom kulture gdje je počeo kulturni program. Na početku programa Ruža Bunjevac, predsjednica lukoviške Hrvatske samouprave, ujedno i glavna organizatorica Dana, pozdravila je nazočne. Na pozornicu su izašli članovi KUD Drava, koji su po-

brali buran pljesak nakon nastupa. Potom su nastupili učenici lukoviške škole. Gosti Dana, barčanski KUD Podravina, također su dali sve od sebe u svom nastupu, a na kraju nastupio je martinački Ženski pjevački zbor «Korjeni» uz pratnju Orkestra Podravka. Program je bio vrlo uspješan, gledatelji su uživali u pjesmi i plesu. Nakon kulturnog programa večerom su počašćeni svi sudionici u školskoj blagovaonici. Pripremljen je bogat švedski stol, a kao šećer na kraju, mogli su se kušati odlični domaći kolači. Završetak Dana obilježilo je druženje uz ples. Za odlično ozračje odgovoran je bio Orkestar Podravka, okupilo se mnoštvo sudionika pa je i raspoloženje bilo na visini, zahvaljujući sastavu koji iza sebe ima bezbroj nastupa i na sceni je više od dvadeset godina.

Luca Gažić



U zajedničkom kolu



Razglednica iz mog zavičaja

Moja ulica



U našem selu, u Keresturu, ima mnogo lijepih zelenih površina. Ulice su najljepše u proljeće. Ispred naše kuće svakog proljeća cvjeta japanska trešnja. Jako je lijepa. Fotografiju sam napravila još u proljeće 2013. godine.

Eliza Novak

uč. 3. r. keresturske Osnovne škole „Nikola Zrinski”



Svjetski dan zaštite okoliša

Svjetski dan zaštite okoliša obilježava se svake godine 5. lipnja na godišnjicu održavanja Konferencije Ujedinjenih naroda u Stockholmu (1972.) posvećene okolišu, na temelju koje je pokrenut Program zaštite okoliša Ujedinjenih naroda. Neplanirana i nepotrebna sječa šuma i industrijski ispušni plinovi, samo su neki od načina onečišćavanja okoliša i primjeri nesavjesnog ponašanja prema okolišu.

Kako ti možeš zaštititi okoliš?

Bicikl – Pridonosiš zdravijem i čistijem okolišu, s manjim onečišćavanjem zraka i manjim prometnim zagušenjima.

Tuširanje – Moramo se naviknuti na činjenicu da je voda u ograničenim količinama, stoga je na nama da se pokušamo koristiti vodom što je moguće učinkovitije. Petominutnim tuširanjem svaki dan umjesto kupanja može se uštedjeti 400 litara vode tjedno.

Umivaonik – Za pranje zuba potrebno je oko dvije minute, otvori slavinu samo kad želiš isprati četkicu.

Rupčići (maramice) – Po mogućnosti treba kupovati proizvode od recikliranih vlakana jer se njihovom proizvodnjom troši znatno manje energije i čuva se drveće.

Staklene boce – Ako je moguće, kupuj pića u bocama za višekratnu uporabu.

Plastične vrećice – Dnevno se koristimo milijunima vrećica, kadšto samo na nekoliko minuta prije nego li ih bacimo. Pamučne vrećice ili vrećice od tkanine lagane su i jednostavno ih je nositi sa sobom.



Književni kutak

Vera Zemunić

Leptir i ruža

Što li to leptir
nad grmom ruže radi?
Krilima maše,
maše...

Iz ljubavi prema ruži
postao lepeza
i obraze joj vruće
i blaži i hladi.



U ljetu veseljaku kosu
krila zastaše,
iskrivio vrat
pa leptira zeza:

– O, kakav kavalir!
Što ćeš dobiti zauzvat?
– Već sam dobio
poljubac mirisni,
odgovori mu sretni leptir.



Za pametne i pametnice

Osmosmjerka

PUŽ, JEGULJA, ČAPLJA, CIPOL, LISKA,
KOMARAC, PATKA, ŽABA, POSKOK,
RAKOVICA, ŠTIPAVAC, GALEB, LOPOČ,
SUNCE, TRSKA, RIJEKA, MULJ, BOR



Zdravo, Marijo...

U kršćanskoj tradiciji mjesec svibanj posvećen je štovanju Djevice Marije, Crkva poziva na zajedništvo s Marijom koja vjernike približava Isusu. Pomurske hrvatske vjernike na zajedničku molitvu i pjevanje u Marijinu slavu pozvala je kaniška Hrvatska samouprava, u suradnji s Hrvatskom samoupravom Zalske županije, u okviru Susreta crkvenih zborova pod naslovom „Mariju pozdravljamo“. Kaniška crkva „Srca Isusova“ 17. svibnja napunila se s mnoštvom hrvatskih vjernika iz svih pomurskih naselja i gradova.



Ulazak u crkvu

Pomurskim Hrvatima sudjelovanje na hrvatskome misnom slavlju vazda je blagdan, naime ni u jednome hrvatskom naselju nema redovitih misa na hrvatskom jeziku. Hrvatske se mise organiziraju većinom prigodom vjerskih događanja (hodočašća, susreta crkvenih zborova, križnog puta, došašća itd.), i to uglavnom u Kaniži i Komaru. Četvrti put priređeni Susret crkvenih zborova u slavu blažene Djevice Marije, moćne zagovornice, okupio je više od dvjesto vjernika, velebna crkva u središtu grada odzvanjala od hrvatskih crkvenih pjesama. Misno je slavlje i ovaj put predvodio mons. Blaž Horvat, dugogodišnji duhovni voditelj pomurskih Hrvata na hrvatskim euharistijama, koji je i ovaj put ukazao na Marijinu ljubav, na majčinsku ljubav svih vjernika, koju trebamo gledati kao uzor molitve jer je njezin život bio trajna molitva. Uz molitvu pridružio se i novoimenovani župnik Imre Szücs, koji već dugi niz godina pomaže hrvatskim pomurskim vjernicima u organiziranju hodočašća u Komaru. Župnik Szücs, pošto je pozdravio okupljene vjernike, obratio im se ovim riječima: „Neću vam reći dobrodošlicu jer u ovoj Božjoj

kući ste doma, ova je kuća uvijek otvorena i za hrvatske vjernika i za hrvatsku molitvu“. Njegove su riječi vjernici nagradili burnim pljeskom. Hrvatsko misno slavlje popratili su i kaniški tamburaši, odnosno prekrasno pjevanje koprivničkoga Crkvenoga zbora. Marija Vargović, predsjednica kaniške i županijske Hrvatske samouprave, u ime pomurskih vjernika zahvalila je rektoru, mons. Blažu Horvatu i župniku Szücsu što su i ovaj put bili na pomoći, te da se nada kako će nadalje surađivati s pomurskim vjernicima.

Na Susret crkvenih zborova pripremili su se svi hrvatski zborovi: fičehaski, kerešturski, letinjski, mlinarački, petripski, pustarski, serdahelski, sepetnički, sumartonski i kaniški te pjevali prekrasne pjesme posvećene Mariji, tako: Kao Marija, Presveta Djevice Marijo, Marijo, Marijo, o kako lijepa si, Tebe štujemo o, Marija, i



Rektor Blaž Horvat i mjesni župnik Imre Szücs

druge, odnosno svake godine sudjeluje i jedan crkveni zbor iz matične domovine, ovaj put je bio iz Koprivnice. Na veliku radost pomurske zajednice prvi put je sudjelovao i zbor mladih iz hrvatskih naselja (Letinja, Sumarton, Serdahel, Kerestur, Pustara) uz pratnju kaniških



„Kaniški zbor“

tamburaša. Hrvatska samouprava Zalske županije u zadnje vrijeme radi na tome da u programe uključi i mlađe naraštaje, u tome joj pomažu i mjesne hrvatske samouprave i narodnosne ustanove, tako je pomurski zbor mladih nastupao s pjesmom Velik si. Okupljeni vjernici mogli su uživati u raznovrsnim izvedbama pjesama, neki su zborovi pjevali uz pratnju tamburaša, neki uz pratnju gitare ili sintesajzera, a bilo je i onih koji su izvodili pjesmu onako na tradicionalni način, bez glazbene pratnje. Velika crkva puna vjernika i ovaj put je potvrdila da pomurski Hrvati rado sudjeluju hrvatskome misnom slavlju, bez obzira da im molitva na hrvatskome jeziku još uvijek nije toliko tečna kao na mađarskome.

beta



„Pustarski biseri“

„Hrvatska večer“ u budimpeštanskome XIII. okrugu



Stipan Đurić u pratnji školskoga sastava

U organizaciji Prosvjetne središnjice „Attila József“ u XIII. okrugu i suorganizaciji tamošnje Hrvatske samouprave, u prostorijama centra 15. svibnja u večernjim satima priređena je „Hrvatska večer – hrvatsko-mađarska prošlost i sadašnjost u glazbi, pjesmi, stihovima i gastronomiji“. U sklopu umalo dvosatne večeri, pred brojnom publikom, scenski je umjetnik Stipan Đurić na hrvatskome i mađarskome jeziku govorio o Hrvatima u Mađarskoj, interpretirao stihove i izvodio pjesme. Večer su hrvatskim napjevima dočarali i članovi HOŠIG-ova tamburaškog sastava te pjevačkog zbora.

k. g.
Foto: XIII. okrug

MONOŠTOR (BAČKI MONOŠTOR) – KUD Hrvata «Bodrog» 7. lipnja organizira priredbu pod nazivom «Sastali se alasi i bečari». Kako ističu organizatori, manifestacija je posvećena kuhanju ribljeg paprikaša čiji je glavni sastojak riba iz prirodnih staništa (Dunav, Kanal Dunav – Tisa – Dunav), a ne tovljena riba iz ribnjaka. Osmočlane družine natjecat će se na prostoru ispred doma kulture i u njemu. Natjecanje završava dodjelom prigodnih nagrada za prvo, drugo i treće mjesto. Kao prateći sadržaj, priredit će se i natjecanje u solopjevanju bečaraca. Uz domaćine, na priredbu se očekuju i gosti iz Hrvatske (Bilje, Ivanovac), također i Mata Bečarina. Osim toga okupit će se predstavnici šokačkih Hrvata iz Berega, Sombora, Sonte, Bača, Plavne, Vajske i S. Mitrovice. Na priredbi će sudjelovati i gosti iz Mađarske, družina santovačke Hrvatske samouprave.

PLAJGOR – Seoska i Hrvatska samouprava dotičnoga sela srdačno Vas poziva na svečani program «COMMUNITAS FIDELISSIMA» – Dan sela – Hrvatski dan, 14. junija, u nedilju. Program se začme sa svetom mašom u mjesnoj crkvi Sv. Martina u 11.30 uri, pri maši sudjeluju jačkarni zbori iz Koprivničkih Bregov. U 11.45 uri je polaganje vijenca kod spomen-ploče palih herojev u I. i II. svitskom boju, a potom slijedi polaganje vijenca i kod Miloradićeve spomen-ploče pri Meršičevoj hiži. U šatoru točno u podne će goste pozdraviti Vince Hergović, načelnik Plajgora, a svečani govor će održati dr. Csaba Hende, ministar obrane. Uz druženje u šatoru nastupaju jačkarni zbor Sv. Cecilija iz Sambotela, pjevački zbor Peruška Marija iz Hrvatskoga Židana, HKD Čakavci iz Hrvatskoga Židana, pjevački zbor «Vlado Dolenc» Udruge prijatelja kulture Koprivnički Bregi, zbor mladih Župe Sv. Roka iz Koprivničkih Bregov. Za zabavu će svirati tamburaški sastav «Židanski bečari».

PEČUH, OSIJEK – Dana 18. i 19. svibnja održan je drugi Međunarodni međudisciplinarni znanstveni skup «Znanstvene, kulturne, obrazovne i umjetničke politike – europski realiteti», koji se održava svake druge godine, a ove je godine bio posvećen Josipu Jurju Strossmayeru. Glavni je organizator Odjel za kulturologiju osječkoga sveučilišta, u suradnji s Umjetničkom akademijom u Osijeku, Institutom društvenih znanosti «Ivo Pilar» iz Zagreba te Sveučilištem u Pečuhu (Filozofski fakultet, Institut za slavistiku, Katedra za kroatistiku). Ovaj znanstveni skup poziva na ponovno čitanje historiografskog, politološkog i u najširem smislu kulturološkog djelovanja Josipa Jurja Strossmayera (1815. – 1905.) te uopće na kritičko promišljanje problema kulturnih, obrazovnih i umjetničkih politika danas. Zbog obilja tema koje je Strossmayer otvorao, njegovim je tragom moguće upustiti se u ponovno određivanje nekih ključnih kulturnih, prosvjetnih, gospodarskih i političkih pitanja, ističu organizatori. Godina 2015. u znaku je obilježavanja dviju velikih obljetnica vezanih uz hrvatskog velikana Josipa Jurja Strossmayera: – 200. njegova rođenja i 110. njegove smrti. Među izlagačima nastupio je i profesor Đuro Franković iz Pečuha koji je imao izlaganje naslova Biskup Strossmayer i njegovo tridesetogodišnje članstvo u višem domu Mađarsko-hrvatskog sabora.

20. jubilej „Žviranjka“

Mjesto: Park kod ribnjaka
Datum: 13. lipnja 2015. (subota)

Program:

13:00 - Primanje gostov kod Kulturnog Doma

13:30 - Sveta miša u mjesnoj crkvi

15:00 - Kulturni program, nastupaju:

Pjevački zbor Danica iz Bike, Pjevački Zbor Zora iz Kisege, Plesačka grupa Čakavci, TS Židanci, TS Židanski Bečari, Pjevački Zbor Peruška Marija iz Hrvatskog Židana i KUD "ZVIRANJAK" iz Prisike

17:30 - Večera i bal

Sviraju TS Bondersölj (Koljnof) i Juice Team (Baranja)





HRVATSKA DRŽAVNA SAMOUPRAVA
ORSZÁGOS HORVÁT ÖNKORMÁNYZAT

1089 Budapest, Bíró Lajos u. 24. Tel.: 36-1)303-6093, 303-6094,
fax: 219-0827 – E-mail: hrsamouprava @ chello.hu

OBAVIJEST HDS – A

IX. Državno hodočašće Hrvata u Mađarskoj

Prema odluci Skupštine i prihvaćenome planu rada Hrvatske državne samouprave, u suradnji s križevačkom Seoskom samoupravom i hrvatskim samoupravama u Podravini, **12. lipnja 2015. g. povodom blagdana Presvetog Srca Isusova održati IX. Državno hodočašće Hrvata u Mađarskoj, u Drvljancima pokraj Drave.**

Predsjednik HDS-a Ivan Gugan, moli predsjednike hrvatskih samouprava u Mađarskoj da, kao i prijašnjih godina, informiraju svoje vjernike i zainteresirane u svojoj regiji i izvijeste Ured HDS-a do **7. lipnja 2015. g.** o tome na koliko osoba treba računati iz Vaše regije, kako bi se mjesna Hrvatska samouprava mogla pripremiti na odgovarajući način.

Hrvatska državna samouprava daje ručak (objed) za sve vjernike, autobuse trebaju organizirati županije (putni trošak ne plaćamo). Molimo da po mogućnosti svećenici koji će koncelebrirati tijekom svete mise, da dođu s vjernicima.

Predlažemo da se svaka županija predstavi u svojoj nošnji s natpisom imena županije.

Predviđeni program:

- od 7 sati doček vjernika u Martince (športska dvorana);
- u 7.30 sati blagoslov i ispraćaj hodočasnika od rimokatoličke Crkve sv. Martina; uobičajeno pješačenje vjernika (Martinci – Drvljanci 6,5 km);
- u 11 sati sveta misa kod zvonika; 90. obljetnica izgradnje i posvete zvonika;
- u 12 sati posveta obnovljenoga Velikog križa u groblju;
- u 13 sati zajednički ručak, druženje hodočasnika (martinačka športska dvorana).

Moguć je i organizirani prijevoz mikrobusom do zvonika (polazak u 10 sati od športske dvorane).

Nadamo se dobroj suradnji i susretu u Drvljancima, potpisuje obavijest u Budimpešti 27. svibnja 2015. Ivan Gugan, predsjednik HDS-a.



JUD/ĐUD – Na drugi dan Duhova, 25. svibnja, u judskome marijanskom svetištu slave Hrvati koji žive u okolici. Tako je bilo i ove godine. Program dana započeo je svetom misom u 8 sati na mađarskom jeziku, u 9 sati misu, također na mađarskome, služio dušobrižnik József Pál, međudobno su hodočasnici pozdraviti Blaženu Majku Djevicu i Jubilarni križ, u 10 sati župnik Jozo Egri i Ilija Čuzdi govorili su misu na hrvatskom jeziku.



BEREG – HKPD „Silvije Strahimir Kranjčević“ 21. lipnja ove godine organizira 18. smotru tamburaša pod nazivom MIKINI DANI koja će se održati na ljetnoj pozornici u središtu naselja, a bude li kiše, u domu kulture, s početkom u 18 sati. Na tamburaškoj smotri predstaviti će se i Tamburaški sastav Santovačke hrvatske škole, a santovačke Hrvate zastupat će predstavnici tamošnje Hrvatske samouprave. Uz nastupe tamburaških i folklornih nastupa, priređuje se i natjecanje u kuhanju ribljeg paprikaša. Slijedi večera i od 20 sati zabava uza zvuke tambure.

Hrvatska narodna samouprava sela Udvara srdačno Vas poziva na XIII. Udvarsko veselje koje će se održati 13. lipnja 2015. (subota) u mjesnom domu kulture.

Program:

- u 16 sati sveta misa na hrvatskome jeziku u mjesnoj crkvi; misu pjeva Ženski pjevački zbor Augusta Šenoa iz Pečuha;
 - u 17 sati kulturno-folklorni program uz nastup: udvarskih plesača, mladih Udvaraca, kazivanje stihova, sviraca obitelji Bošnjak, Ženskoga pjevačkog zbora Augusta Šenoa, salantskoga KUD-a Marica, male i velike skupine KUD-a, Orkestar Poklade;
 - u 20 sati bal uz mohački Orkestar Poklade.
- Ulaz je slobodan.

